

Felagsnevndin við ferðaleiðara gekk túr á Bryggjubakka í seinastu viku. Mynd: Aki Hermanssen

Ársfundurin hjá felagsnevndini ES-Føroyar:

ES-lóggáva á heilsufrøðiliga økinum má eisini galda í Føroyum

JÓSTINUS LEIVSSON
EIDESGAARD

Føroyar mugu fáa eina líknandi avtalu við ES, sum Island og Noreg á heilsufrøðiliga økinum, tá talan er um fisk. Eisini er neyðugt at fáa eina skipan, har tað ber til at keypa fisk úr triðja londum, virka hann í Føroyum og

selja hann í ES sum føroyskan fisk. Hesar niðurstøðurnar hevur føroyski parturin av felagsnevndini millum Føroyar og ES gjørt á ársfundinum í Havn í seinastu viku.

Felagsnevndin ES-Føroyar hevði ársfund í Føroyum í seinastu viku. Tað er ein nevnd, sum er niðurstødd við heimild í okkara

núverandi handilsavtalu við ES, har báðir partar eru umboðaðir. Nevndin hittist einaferð um árið við fullari manning, men hevur eisini fleiri smærri fundir gjøgnum árið. Fundirnir eru annaðhvørt ár í Føroyum og í Brussel. Tað árið, nevndin hittist í Føroyum eiga føroyingar formannsskapin. Formaður í nevndini í ár er Tommy Petersen, fulltrúi í Tinganesi.

– Vit viðgjördu tvey høvuðsmál á fundinum í seinastu viku. Fyrst málið um kommunulering av fiski, t.e. at tú kann selja fisk úr londum, sum tú hevur avtalu við í einum øðrum landi. Eitt nú hava vit avtalu um kommunulering við Island og Noreg. Føroyingar kunnu keypa fisk úr Islandi, virka hann í Føroyum og selja hann í Noreg. Vit hava eisini eina slíka avtalu við ES, men hendað skal útbyggast. ES hevur eina slíka avtalu við EFTA-löndum. Men ongín avtala er millum EF, EFTA og Føroyar, sigur Tommy Petersen.

– Vit viðgjördu tvey høvuðsmál á fundinum í seinastu viku. Fyrst málið um kommunulering av fiski, t.e. at tú kann selja fisk úr londum, sum tú hevur avtalu við í einum øðrum landi. Eitt nú hava vit avtalu um kommunulering við Island og Noreg. Føroyingar kunnu keypa fisk úr Islandi, virka hann í Føroyum og selja hann í Noreg. Vit hava eisini eina slíka avtalu við ES, men hendað skal útbyggast. ES hevur eina slíka avtalu við EFTA-löndum. Men ongín avtala er millum EF, EFTA og Føroyar, sigur Tommy Petersen.

Triðjaland

– Tað vil siga, at okkum vantar eina skipan, har fiskur, sum er keyptur í EFTA-löndum, kann virkast í Føroyum og seljast í ES sum føroyskur fiskur. Eisini at ES kann gera á sama hátt við hinum londum. ES er farið í gongd við at fáa hesa

skipan við eystureuropæiskum löndum og EFTA-löndum, sigur Tommy Petersen.

– Á ársfundinumingu vit lyfti um, at vit koma við í arbeiði at gera eina kommunulering millum ES, EFTA og okkum. Hetta vil um nokur ár geva føroyingum møguleika at keypa fisk frá okkara grannum og selja hann til ES, sum føroyskur fiskur, sigur Tommy Petersen.

– Her verður tó ikki talan um russarafisk, tí Russland er ikki við í EFTA og teir hava heldur ikki eina handilsavtalu við ES. Men vit kunnu heldur ikki selja russarafisk sum føroyskan í dag, sigur Tommy Petersen.

Heilsufrøðiliga avtala um fisk

– ES liggur í løtuni í samráðingum við Noreg og Island innanfyri karmarnar av EBS-avtaluni, um at fáa somu reglur á heilsufrøðiliga økinum innan fisk. Fyri Noreg eisini á landbúnaðarøkinum. Hetta merkir, at frá 1. januar skulu ikki longur fiskauðráttir úr Noregi og Islandi kannast í ES. Tað vil siga, at heilsufrøðiliga lóggávan í ES verður sett í gildi í Islandi og Noregi og tí lýkur fiskurin tey krøvini, sum ES setir, áðrenn hann fer av landinum, sigur Tommy Petersen.

– Tá hendað skipan kemur í gongd, so gerast vit ikki bert triðjaland móttvegis ES, men eisini móttvegis

Islandi og Noregi. Tað fær týðning fyri okkara landinum av frystum fiski og tað fær týðning fyri tær vørurnar, sum verða liðugt virkaðar í Føroyum. Hesar selja vit ikki til Island og Noreg, men til ES, sigur Tommy Petersen.

Strong skipan

– Samstundis sum ES ger hesa avtaluna við Noreg og Island, so gera teir eina nýggja og strangari skipan fyri triðjalandini, sum eru eftir. Hesi koma undir eitt eftirlit á bryggjukantinum í havnum í ES, ella í Islandi og Noregi. Millum 20-50 prosent av hvørjari sending skal kannast og hesar kanningar skulu vit gjalda fyri, sigur Tommy Petersen.

– Hetta er stóð, sum vit ikki vilja koma í. Í dag er ongín slík skipan. Føroyar skulu verja, fara á marknaðin innanfyri karmarnar av EBS-avtaluni, um at fáa somu reglur á heilsufrøðiliga økinum innan fisk. Fyri Noreg eisini á landbúnaðarøkinum. Hetta merkir, at frá 1. januar skulu ikki longur fiskauðráttir úr Noregi og Islandi kannast í ES. Tað vil siga, at heilsufrøðiliga lóggávan í ES verður sett í gildi í Islandi og Noregi og tí lýkur fiskurin tey krøvini, sum ES setir, áðrenn hann fer av landinum, sigur Tommy Petersen.

– Tá hendað skipan kemur í gongd, so gerast vit ikki bert triðjaland móttvegis ES, men eisini móttvegis

finnu vit at vita, at vit innanfyri verandi handilsavtalu, kunnu gera eina avtalu, sum tryggjar, at vit ikki verða verri stillaðir enn t.d. Island. Landsstýrið skal nú biðja partarnar fara í gongd við hetta. Landsstýrið fær nú eitt tilmáli frá føroyska partinum av felagsnevndini og vit vilja mæla til at vit fara at kanna, hvørja skipan vit kunnu fáa innan verandi handilsavtalu, sigur Tommy Petersen.

– Tað sum er hent er, at Island, Noreg og ES hava gjørt eina avtalu, sum sigur at londini frá 1. januar 1997 hava felags innara marknað heilsufrøðiliga sæð. Samstundis hava tey gjørt avtalu um at seta eitt strangt eftirlit viðvíkjandi fiski frá øðrum londum, eisini frá Føroyum, um vit einki gera nú, sigur Tommy Petersen.

Ikki handilsforðingar

– Vit tosaðu ikki um tey krøvini, sum ES setir fiskavirkjunum. Hetta er eitt mál fyri seg sjálvan, sum er í gongd. Men gera føroyingar eina avtalu, innanfyri verandi handilsavtalu, so ber hendað við sær, at vit góðtaka ta lóggávu, sum Noreg, Island og ES hava á hesum økinum. Vit fáa fyrminur at vera við innara marknaðinum heilsufrøðiliga sæð. Og eru vit uttanfyri, so skuldu vit helst eisini lokið ein stóran part av heilsufrøðiliga krøvunum, fyri í heilatið at sloppið at selt fisk til ES, sigur Tommy Petersen.

– Tey krøvini, sum ES kemur við, eitt nú til reinfori á virkjunum, tey eru grundað á ES-lóggávu. Sum embætismaður er tað ómøguligt at siga, um hesi krøvini er strangari fyri virkir í londum uttanfyri ES, enn innanfyri, ella um talan er um handilsforðingar. Eg havi varhugan av, at ES hevur eftirlit við okkum eftir teimum reglum, sum eru galdandi í ES, sigur Tommy Petersen.

Tommy til Íslands

Tommy Petersen, fulltrúi í Tinganesi hevur fingið farloyvi í ein mánaða. Hann skal til Íslands at arbeiða á deildini fyri uttanríkis-handli í uttanríkisráðnum. Tommy hevur fingið farloyvi undir skipanini, sum kallast »tjenestemand-udveksling í Norden».

– Eg fari serliga at kanna hvussu íslendingar arbeiða við ES og innan EBS avtaluna, sum Island hevur við ES, sigur Tommy Petersen.

je

Tommy Petersen saman við einum av limunum í felagsnevndini. Mynd: Aki Hermanssen